

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

In II. III. IV. Præceptum De Juramentis, Votis, Observatione Festorum, & Jejuniorum, ac obligatione Pietatis & Observantiæ erga Majores: Charitate & Misericordia erga proximum. Pars III.

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1713

Sectio IV. Quænam sint Causæ excusantes à Jejunio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60022)

rem sententiam, apud Dianam par. 5. tract. 7. resol. 13. Quia nimirum solum materialiter concurrunt ad peccatum, exhibendo materiam de se indifferentem, idque ex officio, quod Dominis præstare solent; & si ipsi nollent, infallibiliter fieret ab aliis: ergo non possunt censerì vera causa cooperans ad peccatum, nec consequenter peccare: idque maximè cum justam habent causam necessitatis, vel utilitatis perseverandi in tali servitio.

SECTIO IV.

Quænam sint causæ excusantes à Jejunio.

SUMMARIUM.

46. *Causæ à jejunio excusantes particulatim sunt quatuor. 1. ætas. 2. infirmitas. 3. labor. & pietas.*
47. *Ratione ætatis excusantur quoad secundam refectio- nem tantum, non quoad carnes à jejunio Ecclesiastico. I. Omnes ante completum annum 21.*
49. *Non tamen ab aliis jejniis ex voto, Professione, vel Pænitentia debitis.*
50. *Item II. Senes omnes post annum 60. completum, non tantum à jejunio Ecclesiastico quoad secundam refe- ctionem; sed*
51. *Probabiliter etiam ab aliis jejniis ex voto vel Profes- sione debitis*
52. *Vsq̄ ad n. 57. Quando, qualiter, & quinam excu- sentur ratione infirmitatis? item*
57. *Vsq̄ ad n. 62. Quando, qualiter, & quinam excusen- tur ratione laboris?*
62. *Vsq̄ ad n. 69. Quando, qualiter, & quos excuset pietas?*

L l s

Re

Regula Generalis.

46 **O**mnis & sola vera necessitas, seu impotentia moralis excusat à præcepto jejunii Ecclesiastici, pro modo necessitatis, aut ad binam refectionem tantum: aut etiam ad comedendas carnes: ut cum alii cibi esuriales haberi nequeunt, vel ratione temporum, vel ratione locorum inter hereticos. v.g. &c. In particulari autem quatuor communiter allignantur causæ excusantes à jejuniis: *etas; infirmitas; labor; & pietas.* Ratio generalis est: quia Ecclesia pia Mater suis legibus & præceptis non intendit obligare fideles cum magno suo gravamine & incommodo: magnum autem gravamen & incommodum adeoque moralem impotentiam seu necessitatem non jejunandi communiter adferunt illa quatuor *etas, infirmitas, labor, & pietas:* ergo &c. Nunc explico sigillatim.

S. I.

Ætas.

47 **P**rima causa excusans à jejuniis, sed quoad binam refectionem tantum, non autem quoad comedendas carnes, est *Ætas* minor tertiò septenniò viginti unius, & major nonò septenniò, seu sexaginta annorum. Itaque

48 **I.** Adolescentes minores tertiò septenniò, id est, ante vigesimum primum ætatis annum completum, à jejuniis Ecclesiasticis excusantur, ut sapienter reficere possint, abstinendo tamen à carnibus, nisi alia causa excusans accedat. *Sic omnes Theologi, Canonista, & Sumista cum D. Thoma sapè cit. dist.*

147. Ratio eft, quia juvenes tunc funt in via aug-
 menti & crefcentis corporis, ideò frequentiori &
 abundantiori alimento indigent: & ideò Ecclefia
 pia Mater indulfit, ut non obligarentur præcepto
 Ecclefie. Et quidem hi excufantur abfolutè etiam-
 fi ante dictum terminum impletum, fcilicet vige-
 fimum primum annum, effent fatis robusti & po-
 tentes fufferre jejunium. Quia ordinariè cenfen-
 tur effe inhabiles ob dictam rationem; ut contra
 Durandum docet *communis D.D.* Et excufantur
 ufque ad vigefimum primum annum mathematicè
 completum; quia favores non debent reftingi, fed
 ampliari. Unde Juvenis ætatis annum vigefimum
 primum complens in ipfo die jejunii, etiam fummo
 manè, manet tamen exceptus illo die, quia præcep-
 tum refpicit totum diem, ut advertit Sanch. *l. 7. de
 mar. difp. 17. cum aliis.* Econtra autem fi juvenis
 compleat vigefimum primum in media Quadrage-
 fimà, fequentibus diebus, etiamfi unus tantum dies
 fupereffet, quia jam pervenit ad debitam ætatem, &
 præceptum Ecclefie obligat pro fingulis diebus
 Quadragefimæ divifim, ut rectè obfervat Filliuc.

6. 4. 9. 4.

II. Excufantur autem Juvenes prædicti à jeju-49
 nio Ecclefiaftico feu ab Ecclefie præcepto tantum
 (Idemque eft de jejuniis particularibus Diocefis
 ex lege, confuetudine, vel voto communitatis in-
 ductis) non autem excufantur ab aliis jejuniis, ad
 quæ aliundè obligantur feclufo præcepto Ecclefia-
 ftico; utpote ex proprio voto, vel profeflione Re-
 gulæ, ut Juvenes in ordine Fratrum Minorum à
 die

die professionis obligantur ad jejunia Regulæ, ut observant *omnes DD. communiter*. Ratio est. Quia Ecclesia pia Mater connivens adolescentibus, non intendit eos obligare ea ætate, cum tanto eorum gravamine, cui indulgentiæ & quasi privilegio suo juvenis jejunium vovens, aut emittens professionem Regulæ ad jejunia obligantis voluntariè cedit, adeoque voto suo & obligatione Regulæ professæ obligatus manet. Similiter si Confessarius post annos pubertatis, præsertim ad petulantiam carnis compescendam in Sacramento Pœnitentiæ jejunium injungat, tenebitur is sub Præcepto implere. Item ex suppositione, quòd si ejusmodi juvenis vellet acquirere indulgentias Jubilæi alicujus, utique tenebitur implere jejunia in forma Jubilæi præscripta, ut observat *Filliuc. cit.*

50 III. Senes majores decimò septenniò : hoc est, septuaginta annorum, secundum antiquos, communiter, aut nono septennio, hoc est, sexaginta duobus, secundum alios, imò absolutè sexaginta annorum completorum, secundum communem jam DD. sententiam excusantur à jejunio. *Navar. c. 21. n. 16. Tolet. l. 6. c. 4. Sanchez citat. l. 3. n. 1. Diana & Marchant. cit.* Ratio est : quia juxta Psalmum 89. *dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta anni* : cum ergò anno sexagesimo jam incipiat denarius ultimus ætatis, & vitæ communiter humanæ, eo anno censetur jam incipere vel incepisse vera senectus : senectus autem ipsa est morbus, ac morborum omnium & infirmitatum congeries : ut natura tunc deficiens necessariò cor-
robo-

roboranda sit modicâ quidem & crebrâ refectione. Caterum lenes post sexagesimum ætatis annum completum, etiam excusari à jejunio absolute, ita ut etiam si quis post sexagesimum, imò septuagesimum ætatis annum satis adhuc firmo corpore existens, jejunii difficultatem facile perferre possit (quales sæpe reperiuntur senes: nam & *Navarus* de seipso restatur, quòd 80. annorum tam facile jejunet) nihilominus tamen jam excusetur à jejunio: ita affirmat probabilius satis tuta, & à me hactenus in Confessionali practica Sententia. Sanchez *cit. t. 2. l. 7. de mat. disp. 32. n. 17.* Angles *de jejunio q. 6. dub. 6.* Suarez & alii apud Dianam *part. 1. tract. 9. resol. 20.* Marchant. *cit. q. 4. §. 1.* addens hanc ætatem esse declaratam à Pio V. vivæ vocis oraculo. Et in Bullis Cruciatæ prohibens Regulares ab earum privilegio, quoad usum ovorum & lactiniorum in Quadragesima, excepit sexagenarios, quos declaravit ad jejunium non teneri: ut sub asseveratione infallibili tanquam testis occultatus refert Hieron. Lmas. *p. 3. methodi c. 5. §. 20.* addens *Gratias Deo, quòd regula deinceps certa à summo Ecclesie Pastore decreta.* Ratio est: quia generatim expedit legis obligationem ita definitam esse, ut sciatur, quinam eâ comprehendantur, vel non: ne ex una parte facile humana negligentia, ex altera verò nimia sollicitudo & anxietas oriatur: ergò sicut Juvenibus certa ætas definita est, ante quam jejunii lege non obligantur, ita etiam sanè senibus definienda erat, ultra quam non obligantur, idque sanè potiori ratione, cum majus sit periculum deficienti-

ficienti-

ficientiæ in senectute, quàm juventute: ætas autem illa rectissimè definitur 60. annorum: nam ejusmodi robur senum est illusivum & ambiguum, & crebra sustentatione indiget, nec est expectandum ulterius, ne omninò deficiat. Nec obstat, quòd aliqui ultra eam ætatem robusti & ad jejunia habiles reperiantur, quia Ecclesia pia Mater intendit obligare secundùm communem cursum roboris & deficientiæ humanæ. Nihilominus negare non possum, æquè probabilem & magis piam, & tutam esse oppositam sententiam negativam, nimirum senem ultra dictam ætatem satis robusto corpore existentem, non excusari adhuc à jejuniis. *Navar. Cajetan. Solet. Syl. Azor, uterque Medina. Valent. Less. Laym.* alii apud *Dianam* citatum, nullam rationem firmam adferunt præter disparitatem inter juvenes & senes. Itaque priori sententiæ adhærens securè maneo.

§ I IV. Senes ultra sexagenarios non tantùm excusari à jejuniis Ecclesiasticis, sed etiam à jejuniis debitis ex voto, ut si vovisset toto tempore vitæ suæ jejunare feriâ sextâ, & post sexagesimum annum adhuc satis valens esset ad jejunium, docet quidem *Sanch. l. 4. moral. c. II. num. 54.* eò quòd votum obliget instar legis Ecclesiasticæ de jejuniis: Lex autem Ecclesiastica non obligat sexagenarios ad jejunium: ergo nec votum. Sed rectè refutat *Laym. cit. c. 3. n. 2.* Quis licet votum jejunii obliget instar Legis Ecclesiasticæ, quoad modum, & formam jejunii, non tamen quoad personas & durationem: nam personæ, quæ pro tali tempore

non obligantur jejunio, possunt se sine dubio ad jejunium obligare voto voluntario: ut patet in juvenibus saltem post annum pubertatis: ergo etiam senex post annum sexagesimum manebit obligatus suo voto jejunandi perpetuo sextâ feriâ,posito quòd satis robustus sit ad jejunandum, esto eo tempore Lege Ecclesiastica jejunii non obligaretur. Cæterum idem videbatur dicendum de senibus ultra sexagenariis, si adhuc sint sufficientis valetudinis ad jejunandum. Attamen universim omnes senes sexagenarios à jejuniis regularibus excusat ipsemet Marchant. *cit. tr. 12. tit. 3. q. 4. §. 1.* consentit Diana *p. 9. tract. 6. resol. 16.* Ratio est, quia jejunia regularia, ut supra dictum est, non sunt vota, sed præcisè præcepta Regulæ ad modum aliorum præceptorum Ecclesiæ obligantia, & ob eandem causa dispensabilia. Cùm ergo Pontifex absolute declaraverit, sexagenarios ad jejunium non obligari ad communem naturæ deficientem, eademque sit ratio deficientiæ senum in sæculo & in Religione, eadem quoque erit ratio excusationis. Inter juvenes autem & senes ea est disparitas: quia juvenis manens in sæculo excusatur à jejunio, non ratione infirmitatis vel deficientiæ, sicut senex, sed ex mera indulgentia Ecclesiæ indulgentis binas refectiones propter naturæ incrementum. Et hinc voluntariè emittens professionem Regulæ obligantis ad jejunia, sponte renuntiat suæ libertati, & indulgentiæ concessæ ad non jejunandum, maneat ergo obligatus: at senex sexagenarius non potest ita renuntiare infirmitati & deficientiæ imminenti

ti naturæ suæ, ut patet: maneat ergò cum cæteris excusatus. Vide latiùs *Marchant. & Dianam cit.* Probabilis opinio: non tamen ita consulenda senibus satis valentibus: nec à viginti annis ab ullo vidi praticari, nisi aliunde excusentur ratione infirmitatis, adeoque non tam senectutis vel ætatis, quam sequentis.

§. II.

Infirmitas.

§² Secunda causa excusans à jejuniò Ecclesiastico in toto, vel in parte proportionaliter est *infirmitas*, qua excusantur omnes defacto ægroti, & à morbo primùm convalescentes, idque pro modo infirmitatis, debilitatis naturæ, vel exigentiæ morbi, aut ad solam iteratam refectionem, aut etiam ad carnes, vel alios cibos vetitos juxta consilium prudentis & conscientiosi Medici, aut alterius boni viri, aut evidentiam ipsius necessitatis, in quo omnes conveniunt: quia Ecclesia dicta lege jejunii intendit solam mortificationem carnis rebellis, non oppressionem, vel destructionem naturæ.

§³ Cæterùm infirmis excusatis à lege jejunii adnumerandi sunt: I. qui infirma admodùm sunt complexionem, debili stomacho laborant, ut jejunium in toto, vel in parte tolerare nequeant: quive ob jejunium molesta insomnia patiuntur, ut notat

§⁴ *Laym. cit. n. 3. II. Prægnantes, seu lactantes, seu nutrientes parvulos; quia indigent pleniori cibo pro se simul, ac foetu vel prole sua, juxta communem Doctorum apud Azorium l. 7. c. 15. q. 6. Illiuc. cit. q. 5. Laym. n. 3. Diana cit. alii passim.*

Solent

Solent enim sæpe appetere aliqua, quæ si negentur, periculum proli imminet, adeoque etiam vetita die jejunii permitti poterunt, teste Filiuc. cit. n. 114. III. Pauperes & mendici ostiatim mendicantes, & quicumque non habent, quo semel sufficienter reficiantur, excusantur utique à lege jejunii, quoad unum refectionem; *quia bis malè comediisse, sufficienter est jejunasse*, ait germanicum proverbium: quòd si nihil aliud occurrat sedandæ fami, etiam ad carnes dispensabit necessitas, quæ non habet legem, secundum omnes. Diana cum aliis p. 10. tract. 14. resol. 59. putat, quòd si pauperes homines rustici, vel alii panis assueti habeant sufficientem panem ad sustentandam naturam, eos non excusari ad comedendas carnes: secùs dicendum de Magnatibus, aliisque hominibus delicatis, qui solo pane vitam alere non assueverunt. IV. Laborantes & famulantes in oppidis hæreticorum in diebus jejuniorum possunt etiam carnibus vesci, quamdiu rationabilem quampiam causam habent in illis locis perseverandi, dummodò curent scandalum impedire: si v. g. dicant: se in tali casu necessitatis, cum alià cibi non suppetant, Ecclesiæ præcepto non obligari: uti notat Laym. cit. num. 3. addens ad majorem securitatem Societatem à summo Pontifice privilegium accepisse, quoad hoc in his partibus, dispensanti: quod per communicationem etiam aliis Religiosis Mendicantibus commune est. Addit iterum tolerari apud nos consuetudinem, ut finitis diebus Bachanaliorum carniùm reliquiæ à di-

tioribus dentur pauperibus absumendæ. Addo ego; utinam divites hanc consuetudinem servarent, ut non ipsi carnes reliquas, etiam studio copiosius in bachanalibus præparatas, in Quadragesima devorarent, ut experimur Confessarii.

§. III.

Labor.

177 **T**ertia causa excusans à jejunio Ecclesiastico vel quolibet alio, sed regulariter tantum ex parte, iterandam scilicet refectionem, est labor, si que gravis, corporalis vel spiritualis: necessarius vel utilis, debitus, indebitus; imò etiam inutilis, vel illicitus, tamen semel factus, à jejunio excusatur.

178 I. Labor gravis & fatigativus seu debilitativus virium, ut cum jejunio commodè exerceri vel consistere non possit. Cujusmodi secundum omnes, est labor fabrorum ferrariorum, lignariorum &c. sutorum, textorum, & similium laboriosorum opificiorum. Item labor omnium agriculturalium, seu operaruralium exercentium: item labor vehementior, & diuturnus famulorum & famularum, præsertim, ut tota die in publica caupona ministrare, coquinam, cellariam agere, quorum omnium diuturna fatigatio non facile consistit cum jejunio, ut ab Ecclesia pia Matre excusati haberi censeatur. Item cursores, & omnes iter agentes laboriosè & cum fatigatione, sive deinde pedites, sive equo, sive curtu. Quamvis enim Doctores communiter, cum de iter agentibus agunt, solos pedites à jejunio excusa-

culatos censeant, rectè tamen monent Recentiores, ut Filliuc. cit. c. 6. q. 8. Laym. cit. c. 3. n. 4. Marchant. cit. q. 4. §. 4. interdum equo vel curru itinerantes pro ratione circumstantiarum, personæ, viæ, & temporis, tantum fatigari, quantum alius pedes itinerans, & è contra. Neque etiam ex longitudine viæ certa regula statui potest, cum pro diversitate circumstantiarum personæ, viæ, auræ, aliqui duabus horis peditantes magis fatigentur, deficient, & restauratione alimenti egeant, quàm alius quatuor vel sex horis ambulans. Quare ait Laym. cit. in hac re certa regula tradi non potest, nisi quam sapius dedi: Ecclesiasticam legem nunquam per se obligare cum magna difficultate & incommodo. Marchant. cit. hanc commodam assignat regulam. *Quandocunque iter ita hominem alterat, ut absque aliquo detrimento suo, vel negotii rationabilis, pro quo vadit, jejunium servare non possit commode, excusari a jejunio.* Una ergo generalis mensura excusationis à jejunio, in quovis labore, vel itinere, est *fatigatio, vel deficientia naturæ reficientiam postulantis*, in quo sibi ipsi quis bonus sit sincerus arbiter, aut si non possit, credat bono viro. Ait rectè Marchant. Ratione ergo laboris non excusantur à jejunio opifices, & artifices, quorum opera quiescunt, nec multum fatigant corpus, ut pictores, lartores, sericorum textores, uti notant Less. cit. c. 2. n. 43. Laym. cit. n. 3.

II. Labor gravis excusat, sive corporalis sit, ut in dictis exemplis, sive etiam spiritualis & ingenii, ut in continuo studio vacantibus Concionatoribus,

Professoribus: sæpe enim labor spiritualis excedit corporalem. Etsi enim labor corporalis fatigat corpus magis consumat spiritus vitales, labor spiritualis magis consumit spiritus animales qui magis ad vitam & valetudinem corporis sunt necessarii. Unde corporali labore vacantes, vegetiores sunt, quam qui continuis studiis occupantur. Unde Concionatores integræ Quadragesimæ simpliciter excusantur à jejunio. Itém

Professores, quorum labor improbus est, & complexio debilis, uti ex communi notant Cajet. q. 14. a. 3. Bonac. de legibus disp. ult. q. un. Laym. n. 4. Diana p. I. tract. 9. resol. 10.

60 III. Labor gravis excusat, corporalis, & spiritualis sive debitus sit ex officio, sive non debitus sive pro mercede fiat, sive gratis, sive necessarius sit, sive utilis, utpote ad bonum commune corporale, sive ad bonum privatum, utpote ad suam, sive que familiæ sustentationem, ad lucrum honestum capiendum &c. dummodò eatenus necessarius vel utilis sit, ut commodè non patiatür jejunium ab aliquo detrimento personæ, operis, rei domesticæ, boni communis, vel alicujus tertii, in cuius gratiam laboratur. Quia Ecclesia non intendit lege obligare cum tali aliquo detrimento, vel incommodo. Communis. Laym. cit. n. 4. Marchant. cit. q. 4. §. 3.

61 IV. Quin etiam etsi labor gravis & fatigans, sed omninò non necessarius, nec utilis, sed omninò inutilis, ut lusus pilæ, palestræ gladiatorii, aut etiam illicitus, & inhonestus: adeoque ex-

gens talem laborem peccat non tantum in illo genere peccati, sed etiam contra præceptum jejunii, si nimirum taliter laborans prævideret, se impotentem futurum ad jejunandum, & maxime si faceret in fraudem jejunii, nimirum directè intendens, se tali labore ad jejunandum impotentem reddere, postquam tamen ejusmodi labore exercito verè fatigatus, & ad jejunium sufferendum moraliter impotens factus est, manet à jejunio excusatus, ut non peccet amplius non jejunando. Quia tunc revera sufficiens causa excusationis jejunii adest, scilicet defatigatio, quam vis ex alia mala causa processerit: uti cum Palud. Medina, & aliis docent Laym. tit. 6. 3. n. 5. Diana p. 1. tract. 9. resolut. 40.

§. IV.

Pietas.

Quarta causa excusans à jejunio Ecclesiastico, sed regulariter etiam quoad iteratam refectio- nem tantum, est *Pietas*: ut nimirum quis operi præstantioris virtutis, & majoris momenti incumbere possit, quod cum jejunio non facile consistit, nec commodè differi posset. *Communis omnium.* Ratio est: quia jejunium præcipitur, ut promotivum ad bonum, & non ut impeditivum majoris boni, & mens Ecclesiæ est, ita jejunium præcipere, ut tamen alia pietatis exercitia, quæ pro tempore & loco occurrunt, non impediant: ergo. Hujusmodi autem opera pietatis à jejunio excusantia sunt. *Primo* opera misericordiæ corporalia, & 63 spiritualia propter quæ commodius exercenda ex-

cusantur Concionatores, Lectores, Ludimagistri, Confessarii, Cantores, &c. si suum officium agere nequeant cum jejunio, etsi ejusmodi propter mercedem fierent. Cajet. Less. Navar. Filliuc. Laym. cit.

64 *Secundò*, opera justitiæ: ut si maritus jejunans uxori conjugii debitum reddere non possit, quia infirma complexione est, excusatur, ut notant Cajet. & Sa. Tollet. l. 6. c. 4. Less. cit. num. 44. Filliuc. cit. c. 6. q. 7. Laym. c. 3. n. 4. Sanch. l. 9. de *matrim. dispnt.* 3. n. 10. addens eo casu etiam obligari maritum ad solvendum jejunium, si intelligatur uxorem debitum instanter exacturam, aut si negetur, incontinentiæ periculum subituram.

65 *Tertiò*, opera Charitatis: ut si uxor mariti iram & contentionem effugere non possit, nisi cum ipso cœnet; modò jejunium non prohibeat ob Religionis contemptum, sed aliam ob causam. Cajet. & Syl. Navar. c. 21. n. 19. Medina, Less. Filliuc.

66 Laym. cit. num. 4. *Quartò* opera Religionis, & devotionis, sic peregrinationem longinquam licet inchorare & continuare, etsi per accidens dies jejunii intercurrat, quod ob defatigationem servari non posset, secundum omnes. Quia etiam eodem die jejunii non servandi liceret instituere peregrinationem, si videatur valde utilis ad cultum divinum, & ædificationem populi, ut notat Cajet. cit. aut si peregrinatio debeat ex voto, vel pœnitentiæ a Confessario injuncta, & alioquin jejunii die commodè institui, atque cum jejunio impleri non possit: uti observat Navar. cit. c. 21. n. 18. Ceterò peregrinationem omninò liberam, neque mul.

multum utilem non esse sufficientem causam solvendi jejunium, ex communi DD. rectè docent *Cajet. Navar. Fillinc. Laym.citt.* Nam opus jejunii ferè salubrius est animæ, quàm ejusmodi peregrinatio voluntaria: & Ecclesiæ præcepto satisfacere ad obedientiæ virtutem pertinet, adeoque melius opus est, quàm voluntaria peregrinatio. Ubi iterum observa, quamvis illicitum sit ejusmodi peregrinationem instituere die jejunii, quod commodè servari non posse prævidetur, postquam tamen jam cœpta peregrinatione verè fatigatus es, ac refectio indigeas, excusatus manebis à jejunio: ut supra de labore dictum est. Hæ omnes causæ, & similes excusant à lege jejunii per rationabilem epikiam, & per benignam interpretationem mentis S. Ecclesiæ. Adeò, ut, si de ejusmodi causa existente certò constet, nulla opus sit dispensatione vel recursum ad Superiorem. In dubio autem justæ causæ ad Prælatum recurrendum est pro dispensatione, qui in universa Ecclesia est Pontifex, in Diocœsi Episcopus, in ejus absentia Parochus in sua Parochia, in Religionibus Superior localis, ut dicitur in materia de Epikiis. Ultimo hîc monenda sunt aliqua.

Unum ex *Toleto l. 6. c. 4. Navar. c. 21. n. 20. 67* Syl. & *Cajetano. Laym.c. 3. num. 6.* Tametsi ex prædictis causis excusantibus, re ipsa nulla adsit, si tamen bona fide & probabili ratione adesse existimetur, & ideo aliquis non jejunet, vel in collatione quantitatem excedat, non debet peccati saltem mortalis condemnari, moralia enim præcepta moraliter sunt interpretanda, neque mens Ecclesiæ

est, grave jugum conscientis fidelium iniectum
 Alterum: in dubio Prælatos in dispensando non
 debere esse scrupulosos & difficiles ob eandem ra-
 tionem. Sanch. l. 8. de matr. disp. 2. Laym. cit.
 683. in fine. Ultimum: Confessarii poenitentes, non
 nimis urgeant, si rationem vel causam sibi valde
 probabilem afferant, ac non jejurent, vel in Quo-
 dragesima tantum bis vel ter in septimana jejurent,
 ne alioquin vel omnino non jejurent; vel ob con-
 scientiam non jejunando gravius peccent, qui alio-
 quin sine culpa saltem mortali fuissent. Cajet. de
 jejunium. Quoad tertium Laym. cit. n. 6. qui re-
 dit à Pio IV. concessum esse privilegium Societati
 JESU ad dispensandum cum iis in his partibus, quæ
 ad jejunium totâ Quadragesimâ adduci non possunt,
 ut nimirum aliquoties saltem ter in septimana
 jejunare sufficiat. Hæc de jejunio dicta sufficiant
 ad honorem Christi, qui Quadraginta diebus &
 noctibus jejunavit in deserto.

CAPUT V.
IN QUARTUM PRÆCEPTUM
DECALOGI.

De Obligatione Pietatis, & obli-
vantiæ erga MAJORES.

Absolutis tandem DEI Gratiâ tribus prioribus
 Decalogi Præceptis, quæ dicuntur primæ Ta-
 bulæ, & ordinant hominem ad Deum in Sanctitate